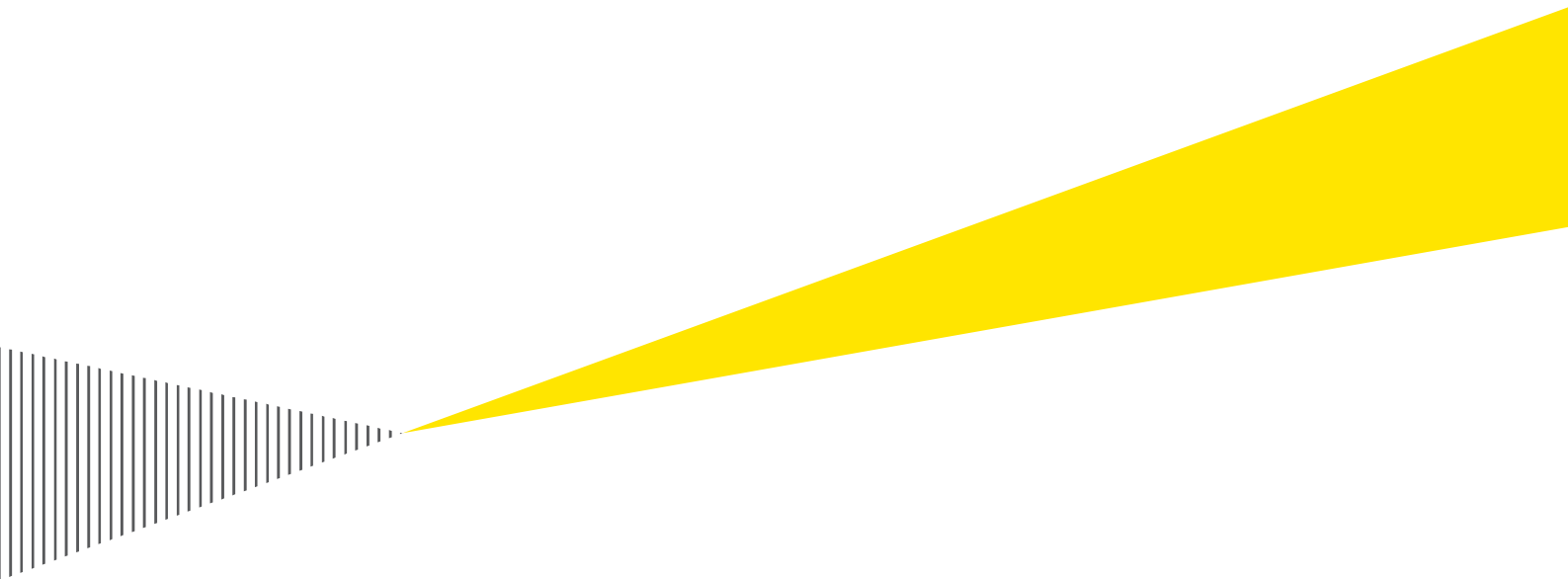

Kävlinge kommun

Granskning av hanteringen av anmälningar om barn
som misstänks fara illa

Building a better
working world

Innehåll

Sammanfattning	2
1. Inledning	3
1.1. Bakgrund.....	3
1.2. Syfte, avgränsning och revisionsfrågor.....	3
1.3. Revisionskriterier.....	3
1.4. Genomförande och kvalitetssäkring	4
2. Styrning	4
2.1. Lag och förordning m m	4
2.2. Styrning i Kävlinge kommun	5
2.3. Delegation.....	6
2.4. Rutiner, uppdragsbeskrivningar m m.....	6
2.5. Information	7
3. Organisering, bemanning och anmälnans hantering.....	7
4. Kvalitetsarbete och uppföljning	8
5. Samlad bedömning utifrån revisionsfrågorna	10
6. Identifierade förbättringsområden	12
Källförteckning	13

Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kävlinge kommun granskat socialnämndens hantering av anmälningar om barn som far illa, samt uppföljningen av placerade barn. Vi gör i sammanfattning följande bedömning:

- ▶ Formerna för organisering, och de befintliga rutinerna, ger enligt vår bedömning förutsättningar för en ändamålsenlig hantering av anmälningar om barn som misstänks fara illa. Aktuella rutiner bör dock i vissa avseenden revideras och uppdateras.
- ▶ Vi ser bemannings- och kompetensfrågan som en potentiell verksamhetsrisk på längre sikt, givet de generella svårigheterna att behålla och rekrytera erfaren personal på barnavårdssidan.
- ▶ Vår bedömning är att uppföljningen och återrapporteringen till nämnden bör stärkas i olika avseenden. Detta främst i ljuset av den långtgående delegationen och ärendebelastningen avseende anmälningar och utredningar. Detta gäller bland annat återrapporteringen av, och motiveringar till, beslut om förlängd utredningstid i barnavårdsärenden.
- ▶ Vi bedömer att uppföljningen av placerade barn i i huvudsak sker i linje med föreskrifter och rekommendationer, liksom den sammanställning och analys som sker på verksamhetsnivå.

Vi vill med utgångspunkt i detta rekommendera socialnämnden att:

- ▶ Hitta former för kvalitetsgranskning av förhandsbedömningar. Detta gäller företrädesvis motiv i skyddsbedömningar och beslut som leder till att utredning inte inleds.
- ▶ Ge förvaltningen i uppdrag att revidera rutiner så att de inte uppmuntrar till standardformuleringar när det gäller bedömningar av den enskildes specifika situation och behov. Vidare rekommenderas att rutiner och andra centrala dokument ses igenom och uppdateras utifrån gällande rätt och rådande organisering.
- ▶ Ge förvaltningen i uppdrag att regelmässigt återrapportera beslut om förlängd utredningstid i barnavårdsärenden inklusive motivering. Vidare rekommenderar vi nämnden att stärka uppföljningen och rapporteringen avseende orosanmälningar.
- ▶ Analysera nämndens beslutsdelegation med utgångspunkt i förvaltningens nuvarande organisatoriska, bemanningsmässiga och kompetensmässiga förutsättningar och utmaningar.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Socialnämnden intar en särställning i förhållande till andra myndigheter genom att den inte bara är en servicemyndighet utan även har möjlighet och skyldighet att utreda de problem som är knutna till ett barns sociala situation. För att socialnämnden ska kunna fullgöra sin uppgift att förebygga, erbjuda stödinsatser eller vidta åtgärder till barns skydd behöver nämnden få kännedom om barn som far illa eller misstänks fara illa.

I socialtjänstlagen regleras skyldigheten att anmäla till socialnämnden vid kännedom om något som kan innebära att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Anmälningsskyldigheten omfattar verksamheter som rör barn och unga, såväl inom myndigheter som inom enskilda verksamheter.

Inspektionen för vård och omsorg (IVO) konstaterade i ett pilotprojekt i Sörmland 2014 att skyddsbedömningar av unga inte alltid utförs skyndsamt, och att de ibland saknas helt. Vidare saknades i flera fall även motivering till att inte inleda utredning, och man noterade motiveringar som var av standardkaraktär eller annars knapphändiga.

Den information som finns i verksamheter som arbetar med barn är i mångt och mycket grunden för socialtjänstens arbete med barn i utsatta situationer. Detta aktualiserar frågor om socialtjänstens information, stöd och samverkan med framför allt skola och förskola kring anmälningsplikten.

Mot bakgrund av revisorernas risk- och väsentlighetsbedömning har revisorerna därför beslutat att genomföra en granskning av socialnämndens hantering av skrosanmälningar i Kävlinge kommun.

1.2. Syfte, avgränsning och revisionsfrågor

Granskningens övergripande syfte är att bedöma om socialnämnden hanterar anmälningar om barn som far illa på ett ändamålsenligt sätt.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Vilka rutinbeskrivningar, riktlinjer och övriga styrdokument finns för hantering av anmälningar av barn som far illa?
- ▶ Är organisation och ansvar avseende hantering av anmälningar av barn som far illa väl definierade och dokumenterade?
- ▶ I vilken mån finns rutiner och systematik avseende socialtjänstens information till, och samverkan med, skola och förskola kring anmälningar av barn som far illa?
- ▶ Hur sker återrapporteringen till socialnämnden kring hanteringen av anmälningar av barn som far illa?

1.3. Revisionskriterier

Med revisionskriterier avses de bedömningsgrunder som bildar underlag för revisionens analyser, slutsatser och bedömningar. Revisionskriterier kan ofta hämtas från lagar och förarbeten, föreskrifter och interna regelverk, policys och fullmäktigebeslut.

I denna granskning utgörs revisionskriterierna av:

- ▶ Socialtjänstlagen (SFS 2001:453)
- ▶ Socialstyrelsens allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller barn och unga (SOSFS 2014:6)
- ▶ Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om Socialnämndens ansvar för barn och unga i familjehem, jourhem eller hem för vård eller boende (SOSFS 2012:11)
- ▶ Kommunallag (SFS 1991:900)
- ▶ Förvaltningslagen (1986:223)
- ▶ Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer

1.4. Genomförande och kvalitetssäkring

Granskningen grundas på dokumentstudier samt intervjuer med förvaltningsledning, chefer/personal i socialförvaltningens individ- och familjeomsorg, och socialnämndens presidium. Representanter för de förtroendevalda revisorerna har medverkat vid intervjuerna. De intervjuade har givits möjlighet att sakgranska rapportutkastet för att säkerställa att revisionsrapporten bygger på korrekta fakta och uttalanden.

2. Styrning

2.1. Lag och förordning m m

Enligt 14 kap 1§ SoL är de som arbetar med barn och unga under 18 år skyldiga att göra en anmälan till socialtjänsten om de får vetskap om eller misstänker att ett barn far illa. Även enskilda bör göra en anmälan vid misstanke om oro. En anmälan kan exempelvis handla om brister i omsorgen, barnmisshandel, sexuella övergrepp, självdestruktivt beteende eller andra omständigheter som gör att barnet eller den unge har behov av skydd eller hjälp.

När en anmälan om misstanke om att ett barn far illa inkommer ska socialnämnden enligt 11 kap. 1a§ SoL genast göra en bedömning om barnet eller den unge har behov av omedelbart skydd. Skyddsbedömningen ska göras samma dag som anmälan inkommer till nämnden, eller senast dagen efter om anmälan inkommer sent på dagen. Om det inte föreligger behov av omedelbart skydd görs en s.k. förhandsbedömning för att klargöra om det behövs en utredning för att möta barnets eller den unges behov. Förhandsbedömningen ska göras inom 14 dagar, om det inte finns synnerliga skäl. Förhandsbedömningen utmynnar i beslut om att utredning ska inledas eller ej.

Utredning ska enligt 11 kap. 2§ vara slutförd senast inom fyra månader. Finns det särskilda skäl får socialnämnden besluta att förlänga utredningen för viss tid (11 kap. 2 § tredje stycket SoL). Med viss tid menas att ett nytt beslut med en ny tidsfrist ska fattas. Det är bara sådana förhållanden som socialtjänsten inte själv råder över som kan vara skäl för förlängning. Hög arbetsbelastning, semester, byte av handläggare m.m. är inte godtagbara skäl för förlängning.

Efter de förändringar i socialtjänstlagen som trädde i kraft 1 januari 2013 får socialnämnden informera anmälningsskyldiga anmälare om att utredning har inletts, inte har inletts eller

redan pågår. Sådan information ska på begäran lämnas till anmälaren om det med hänsyn till omständigheterna inte är olämpligt att göra detta. Utlämnande av uppgifter begränsas av de regler som finns i offentlighets- och sekretesslagen.

I 5 kap 1§ SoL framgår att socialnämnden har ett åtagande att bedriva uppsökande verksamhet och annat förebyggande arbete för att förhindra att barn och ungdom far illa.

I Socialstyrelsens föreskrifter 2014:6 lämnas allmänna råd om handläggning av ärenden som gäller barn och unga. Här framgår bland annat att socialnämnden bör se till att det på kommunens webbplats finns lättillgänglig och lättförståelig information om hur en anmälan om missförhållanden kan göras såväl under som efter kontorstid.

Sedan januari 2013 gäller nya regler kring kontakt och uppföljning av barn placerade i familjehem eller hem för vård eller boende. Socialtjänstlagens 6 kap 7c§ anger att det ska finnas en av socialnämnden särskilt utsedd socialsekreterare som ansvarar för kontakterna med barnet (en s k barnsekreterare). Socialsekreteraren ska besöka barnet "regelbundet i den omfattning som är lämplig utifrån barnets eller den unges behov och önskemål". I Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2012:11) kvantifieras detta till att barnet bör besökas av en socialsekreterare minst fyra gånger per år. Särskilt fokus ska finnas på barnets skolgång och hälsa.

Enligt socialstyrelsens föreskrift 2011:9 ska det inom socialtjänsten finnas ett ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Detta ska användas för att systematiskt och fortlöpande utveckla verksamhetens kvalitet. Detta gäller bland annat egenkontroll, avvikelserapportering och dokumentation. Varje år bör en sammanhållen kvalitetsberättelse upprättas.¹

Kring verksamheten som gäller placerade barn anger Socialstyrelsens allmänna råd (SOSFS 2012:11) att egenkontrollen bör omfatta insamling av uppgifter om bland annat:

- hur ofta en socialsekreterare har besökt och samtalat med ett visst barn eller en viss ung person,
- antalet socialsekreterare som har besökt och samtalat med ett visst barn eller en viss ung person,
- barnens eller de ungas erfarenheter av och synpunkter på vården,
- vårdnadshavarnas och familjehemsföräldrarnas erfarenheter av socialnämndens råd, stöd och hjälp,
- vilka erfarenheter personalen vid hem för vård eller boende har av samarbetet med socialnämnden och
- orsakerna till omplaceringar och oplanerade avslut av placeringar.

2.2. Styrning i Kävlinge kommun

Kommunfullmäktiges vision och övergripande mål har inte någon direkt bäring på frågorna som är föremål för granskning.

¹ Av kvalitetsberättelsen bör enligt SOSFS 2011:9 kap 7 §1 framgå hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra verksamhetens kvalitet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som har vidtagits för att säkra verksamhetens kvalitet, och vilka resultat som har uppnåtts. Berättelsen bör ha en sådan detaljeringsgrad att det går att bedöma hur arbetet med att systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten har bedrivits i verksamhetens olika delar, och att informationsbehovet hos externa intressenter tillgodoses.

2.3. Delegation

Socialnämndens delegationsordning kring utredning av barn framgår av schemat nedan.

Beslut om att:	Social- sekreterare	1:e social- sekreterare	Enhets- chef	Verksamhets- chef
Utredning skall inledas	x	x	x	x
Utredning inte skall inledas		x	x	x
Inledd utredning skall läggas ned		x	x	x
Utredningstiden förlängs (>4 mån)		x	x	x
Utredning inte skall föranleda någon åtgärd	x	x	x	x

Delegationsbeslut rapporteras kontinuerligt till socialnämnden vid varje sammanträde. Dessförinnan har Socialnämndens beredning, inför Socialnämnden, tagit del av delegationsförteckningarna. För ärenden inom individ- och familjeomsorgen har tidigare en granskning skett av representanter från socialnämnden i slumpvis utvalda ärenden, utan att felaktigheter eller missförhållanden upptäcktes. Ordningen har fr o m 2014 efter socialnämndens beslut ersatts med egenkontroll av myndighetsbeslut. Beredningen fastställer ett strategiskt område, verksamhetschefen får i uppdrag att granska ett antal beslut efter en framtagen checklista, och redovisar om utredningen är korrekt gjord samt motiveringen till beslutet. Återrapportering sker årligen (november), och ska ske skriftligen. Enligt intervjuerna infördes detta med anledning av att det i IFO-ärendena befunnits svårt för nämndens ledamöter att genomlysna ärendena, och att det nya förfaringssättet är mer ändamålsenligt genom att nämnden kan delges kunskap om varför det ser ut på ett visst sätt.

I en tidigare revisionsrapport (februari 2015) rekommenderades socialnämnden att hitta former för granskning av delegationsbeslut där den bärande beståndsdelen inte utgörs av egenkontroll på tjänstemannanivå. I socialnämndens protokoll från maj 2015 menar nämnden dock att det finns en ändamålsenlig kontroll och att man har den insyn som krävs. Socialnämnden anser att den nuvarande ordningen har varit för kort tid och menar att en utvärdering ska ske i en framtid.

2.4. Rutiner, uppdragsbeskrivningar m m

Hanteringen av orosanmälningar m m finns reglerad i följande skriftliga rutiner, tillgängliga på intranätet:

- Att ta emot en anmälan (okt 2014)
- Förhandsbedömning (okt 2014)
- Misstanke om misshandel och sexuella övergrepp
- Skyddsbedömning vid förhandsbedömning (feb 2014)
- Att inleda utredning (okt 2014)

Rutinerna beskriver bl a ansvarsfördelning, moment i de respektive processerna, samt vägledande utgångspunkter. Rutinerna är uppdaterade efter den nya organisationen med en mottagning, med undantag av rutinen för skyddsbedömning. Vi noterar även att denna rutin innehåller ett antal förslag på standardformuleringar i en skyddsbedömning.

Det framgår inte av rutinerna vad som gäller avseende beslut, motivering, rapportering osv då de stipulerade 14 dagarna för förhandsbedömning inte kan hållas.

2.5. Information

Efter direktiv från socialnämnden 2013 upprättades dokumentet "Samverkan mellan skola/förskola och socialtjänst" (sep 2013), som bl a är ämnat som ett stöd för personal vid skola och förskola när det gäller misstanke om att barn far illa. Här förklaras vad som gäller kring anmälningsplikten, rutiner för anmälan, samt vad som gäller efter det att anmälan gjorts. Processen från misstanke till eventuell insats finns beskriven i ett flödesschema. Dokumentet innehåller även information om sekretessbestämmelser, samt rutiner checklistor som gäller samarbete kring barn som är placerade.

Vi noterar att samverkansdokumentet inte är uppdaterat med hänsyn till inrättandet av en mottagningsfunktion vid barn och familj (mars 2014, se vidare i avsnitt 3). Vidare är dokumentet inte uppdaterat vad gäller exempelvis de förändrade reglerna kring möjligheten för socialtjänsten att återkoppla till en anmälningspliktig anmälare.

Förvaltningen har tagit fram ett antal lättillgängliga broschyrer kring anmälan och utredning, riktade till allmänheten.² En kortfattad folder har särskilt anpassats för information till barn kring processen vad gäller orosanmälan och utredning.³

Det finns inga planer eller rutiner upprättade kring fortlöpande information från socialtjänsten till skola/förskola om anmälningsplikten och gången vid en anmälan. Enligt vad som framgår av intervjuerna skedde en samlad informationsinsats (till rektorerna) senast i mitten av 2014, då av personalen i mottaget. Tidigare har informationsinsatser gjorts bl a av (de dåvarande) fältsekreterarna och 1:e socialsekreterare. I samband med att samverkansdokumentet presenterades för nämnden 2013 avsåg förvaltningen att det då planerade mottaget (som inrättades under 2014) regelmässigt skulle träffa förskolechefgruppen. Detta har enligt vad vi erfar inte skett under 2015.

Det finns pågående samverkan mellan socialtjänst och skola i andra former, bl a genom Mobila Teamets försorg. I intervjuerna uppges att kunskapen om anmälan och anmälningsplikten varierar mellan skolorna/förskolorna.

3. Organisering, bemanning och anmälnans hantering

En mottagning bestående av två heltidstjänster inrättades i mars 2014 på barn- och familjeenheten. En av socialsekreterarna i mottaget har varit med sedan bildandet, den

² "När socialtjänsten mottagit en anmälan", "Vad gör socialtjänsten när barn och unga har begått brott?", "Information om utredningar".

³ "När du träffar oss från socialtjänsten".

andra har längre erfarenhet från liknande tjänst i annan kommun. Socialsekreterare beslutar enligt delegationsordningen om utredning ska inledas.

I intervjuerna uppges genomgående att inrättandet av ett mottag varit positivt. Detta gäller såväl för hanteringen internt som i kontakten med bl a skola och förskola.

Anmälan sker till mottagningen, som också gör förhandsbedömning inklusive omedelbar skyddsbedömning. I pågående ärende hänvisas detta till aktuell handläggare. Innan mottagningen infördes gjordes förhandsbedömningar enligt vad som framkommer av såväl utredare som av (dåvarande) fältsekreterare och 1:e socialsekreterare. Detta innebar att tillvägagångssätt och bedömningsnivåer kunde skifta.

Sedan en tid tillbaka har det skett en förändring vad gäller ledningen i första linjen. Förr fanns två 1:e socialsekreterare direkt under verksamhetschef. Erfarenheten var dock att 1:e socialsekreterarna blev hårt belastade. Nu finns en enhetschef och en 1:e socialsekreterare.

Bemanningen lyfts som en angelägen fråga i flera avseenden. I likhet med andra kommuner upplever man på barnavårdssidan en hög personalomsättning samt svårigheter att rekrytera erfaren personal. En förstärkning på myndighetssidan har dock skett genom en prioritering från nämndens sida. I intervjuerna framkommer även att handläggningen av ett ökat antal ensamkommande flyktingbarn medför stora belastningar på enheten. Externa konsulter nyttjas i viss utsträckning som utredare. Enligt vad som uppges står dessa endast för temporära insatser för att komma tillrätta med toppar i antalet pågående utredningar.

Familjehemsplacerade barn ska sedan lagändringen 2013 ha rätt till en egen socialsekreterare. Till och med 2014 fanns i Kävlinge en särskild barnsekreterare, men från 2015 är barnsekreteraruppdraget uppdelat på de utredande socialsekreterarna. Detta skedde efter initiativ av utredarna själva. Enligt vad som uppges innehöll den dåvarande barnsekreterartjänsten i realiteten även andra uppgifter, exempelvis som annars ligger på familjehemssekreterare el dyl. Enligt intervjuerna i alla led beskrivs förändringen som positiv.

Social jour finns tillgänglig på helger via Lunds kommun. Vardagar efter kontorstid är det politikerjour som gäller. Denna ordning beskrivs varken från nämndens eller från förvaltningens sida vara ändamålsenlig. Långtgående initiativ har tagits för att inrätta en professionell jour även vardagkvällar i någon form av samarbete med andra kommuner. Medel har avsatts till detta.

4. Kvalitetsarbete och uppföljning

Kvalitetsrapporten är huvuddokumentet för sammanställning och återrapportering av prestationer inom, och effekter av, kvalitetsarbetet. Rapporten upprättas årligen, och har ett brutet verksamhetsår för att resultaten ska kunna användas i framtagandet av mål i målstyrningen (och vice versa). Kvalitetsrapporten för perioden juli 2013 till juni 2014 återrapporterades på så sätt till nämnden i november 2014.

Området för anmälningar, utredningar eller placeringar av barn ingår inte som något moment i 2015 eller 2016 års interna kontrollplan.

I individ- och familjeomsorgens kvalitetsrapport 2013/2014 framgår att det finns en utbildningsplan för barn- och familjeenheten. Statsbidrag har sökts och beviljats för kompetensutveckling inom barn- och ungdomsvården.

4.1.1. Uppföljning på verksamhetsnivå av anmälningar och utredningar

Antal pågående utredningar följs upp inom ramen för månadsuppföljningen. Här framgår också antalet utredningar som inte är avslutade inom 4 månader. Det framgår dock inte om det skett något beslut om förlängning, och i så fall vilka skäl som anges. Om beslut om förlängd utredningstid fattats, så återrapporteras detta inom ramen för den kontinuerliga delegationsredovisningen i nämnden. Verksamhetschef kan då muntligen ge vidare information om förhållandena.

I tabellen nedan framgår antalet pågående utredningar under första halvåret 2015.

Pågående utredningar per månad jan-juli 2015

	Ännu ej 4 månader	Äldre än 4 månader	Andel utredningar äldre än 4 månader (%)
Jan	77	22	22%
Feb	84	15	15%
Mar	78	20	20%
Apr	72	28	28%
Maj	79	19	19%
Jun	72	11	13%
Jul	100	11	10%

Vi konstaterar att det är ett relativt stort antal utredningar som inte avslutats inom fyra månader. Siffrorna pekar dock på en successiv minskning, trots ett ökat antal pågående utredningar totalt.

I tabellen nedan har vi brutit ut de utredningar som är äldre än 4 månader. Som framgår är det företrädesvis utredningar om ensamkommande barn som dragit ut på tiden.⁴ Från och med maj är det ett fåtal övriga utredningar som gått över fyra månader.

Pågående utredningar äldre än 4 månader jan-juli 2015

	Utredningar om ensamkommande barn	Övriga utredningar	Summa
Jan	10	12	22
Feb	12	3	15
Mar	15	5	20
Apr	15	13	28
Maj	14	5	19
Jun	9	2	11
Jul	10	1	11

Det sker ingen kontinuerlig uppföljning av orosanmälningar, och enligt vad vi erfar finns inte heller någon befintlig verksamhetsstatistik på området. Efter beslut av socialnämnden genomfördes och rapporterades i december 2014 resultat och analys av en genomgång av

⁴ Dessa utredningar är speciella i det att beslut om placering redan fattats initialt i utredningen.

2013 års beslut om att utredning ej ska inledas. Här framgår också att en egenkontroll inom enheten infördes 2014, med kvartalsvis genomgång av samtliga anmälningar som ej lett till utredning. Denna egenkontroll har inte fortsatt under 2015.

4.1.2. Uppföljning av placerade barn

I dokumentet "Uppföljning vid placering" (maj 2015) framgår ansvarsfördelningen mellan handläggare och särskilt utsedd barnsekreterare.⁵ I rollen som barnsekreterare enligt den angivna rutinen ansvar för att prata med det placerade barnet cirka var sjätte vecka. I rutinen hänvisas också till socialstyrelsens rekommendationer om fysiskt besök minst fyra gånger per år. I dokumentet tydliggörs att handläggaren har uppföljningsansvaret i ärendet; uppföljning ska ske cirka var tredje månad. I intervjuerna framgår att uppföljningen av ensamkommande placerade barn blir lidande i fall av ökad ärendebelastning inom barn- och familjeenheten.

2013 infördes en rutin för egenkontroll med inriktning på några av de punkter för uppföljning som rekommenderas i socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (se slutet av avsnitt 2.1). Årligen sammanställs antalet besök och samtal, samt hur många olika tjänstemän som varit i kontakt med barnet.

Sammanlagt har 32 barn och unga varit placerade någon gång under 2014. 14 stycken har varit placerade under hela 2014, och 11 av dessa har träffat sin barnsekreterare fyra gånger eller mer. De tre som har haft ett färre antal besök är alla 16 år eller äldre. I intervjuerna framgår att de äldre ungdomarna inte sällan tackar nej till att träffa barnsekreteraren.

Det sker också en kvalitativ uppföljning där såväl barnets, vårdnadshavarnas och familjehemmets erfarenheter fångas i enkäter. Svarsfrekvensen uppges vara låg, och i uppföljningen av 2014 års placeringar anges att detta är ett område för utveckling. I enlighet med rekommendationerna finns också en ambition att hitta sätt att fånga HVB-personalens åsikter om samarbetet med socialtjänsten.

På verksamhetsnivå följs antalet placeringar samt kostnaderna upp kontinuerligt. Samlad månadsstatistik för första halvåret 2015 har enligt vad vi förstår rapporterats till socialnämnden.

I intervjuerna framkommer att uppföljningen av placerade barn är ett moment som tenderar att bli nedprioriterat i samband med en hög ärendebelastning.

5. Samlad bedömning utifrån revisionsfrågorna

Vår sammanfattande bedömning utifrån syftet och grunderna för ansvarsprövning är att socialnämnden i väsentliga delar hanterar anmälningar om barn som far illa på ett ändamålsenligt sätt. Detta gäller även för uppföljningen av placerade barn.

Vår sammanfattande bedömning utifrån revisionsfrågorna är som följer:

- ▶ *Vilka rutinbeskrivningar, riktlinjer och övriga styrdokument finns för hantering av orosanmälningar respektive uppföljningar av placerade barn?*

⁵ "Uppföljning vid placering" ersätter vad vi förstår dokumentet "Den särskilt utsedd socialsekreteraren för placerade barn" daterat i maj 2014.

Vår bedömning är att befintliga rutiner i allt väsentligt ger goda förutsättningar för en ändamålsenlig hantering av orosanmälningar och uppföljningar av placerade barn. I vissa avseende är rutiner inte fullt ut uppdaterade utifrån den nuvarande organisationen. Vi noterar att det i rutinerna förekommer förslag till standardformuleringar i skyddsbedömningar, vilket enligt vår bedömning inte är i enlighet med intentionerna i lag och författning. Vi ser, liksom i många andra kommuner, behov av kontinuerliga ansträngningar för att säkerställa bemanning och kompetens på barnavårdssidan på längre sikt.

- ▶ *Är organisation och ansvar avseende hantering av orosanmälningar respektive uppföljningar av placerade barn väl definierade och dokumenterade?*

Vi bedömer att organiseringen med ett särskilt mottag ger en god möjlighet att upprätthålla en ändamålsenlig hantering av orosanmälningar. Ansvarsfördelningen är tydliggjord i delegationsordning och rutiner. Barnsekreteraruppdraget är uppdelat bland utredarna. Ordningen beskrivs i granskningen som välfungerande, men tål enligt vår bedömning att utvärderas efter en tid. Vi tänker då bl a på möjligheten att sköta uppföljningen av placerade barn i enlighet med föreskrifter och rekommendationer givet en hög belastning på utredningssidan. Vi ser positivt på de pågående ansträngningarna att införa en heltäckande professionell social jourverksamhet.

- ▶ *I vilken mån finns rutiner och systematik avseende socialtjänstens information till, och samverkan med, skola och förskola kring anmälningar av barn som far illa?*

Det finns tydliga anvisningar och stöd för skola och förskola i ett samverkansdokument. Detta behöver i vissa delar uppdateras utifrån nuvarande organisation och gällande rätt. Det finns ingen plan eller rutin för regelmässig information till skola och förskola avseende anmälningsplikt och orosanmälningar. Med tanke på indikationer om att kunskapen i skola och förskola varierar, anser vi det angeläget att en återkommande informationsdelning i någon form säkerställs.

- ▶ *I vilken mån ligger uppföljningen av placerade barn till grund för förbättringsarbete avseende kvaliteten i den sociala barnvården?*

Det sker en årlig sammanställning och analys av uppföljningen av placerade barn inom ramen för egenkontrollen. Vi bedömer att denna är i linje med vad som bör följas upp utifrån socialstyrelsens rekommendationer på området.

- ▶ *Hur sker återrapporteringen till socialnämnden kring hanteringen av orosanmälningar respektive uppföljningar av placerade barn?*

Det sker till nämnden ingen regelmässig rapportering som rör orosanmälningar⁶ Givet ett stort antal anmälningar och den tydliga tvåveckorsgränsen för förhandsbedömningar ser vi ett behov av att stärka rapporteringen i detta hänseende. Vi ser också behov av någon form av kvalitetsgranskning avseende skyddsbedömningar och beslut om att ej inleda utredning.⁷ Detta gäller också förlängning av utredningstid, där vi ser som angeläget att beslut med motivering regelmässigt rapporteras till nämnden.

⁶ Rimliga moment för uppföljning är enligt vår bedömning exempelvis antal anmälningar, anmälnans ursprung, antalet beslut som dröjer mer än 14 dagar, samt hur stor andel av anmälningarna som leder till utredning.

⁷ Resultaten och analysen av 2013 års ej inledda utredningar understryker enligt vår bedömning detta behov. Här dras bl a slutsatsen att anmälningar från barnomsorgen är väl underbyggda, då endast någon enstaka anmälan inte lett till att utredning inletts. Vi vill snarare påtala risken för att detta resultat indikerar en underlåtenhet inom barnomsorgen att anmäla.

Vi noterar att beslutsrätten på barnavårdssidan är delegerad långt ner i organisationen⁸, samtidigt som Kävlinge (i likhet med andra kommuner) upplever en stor personalomsättning och svårigheter att rekrytera erfaren personal på barnavårdssidan. Detta ger enligt vår bedömning särskild anledning att säkerställa en ändamålsenlig kontroll av delegationsbeslut från nämndens sida. Vi noterar att nuvarande ordning infördes med anledning av att tidigare former för granskning inte bedömts vara ändamålsenlig. I likhet med vad som uttryckts i en tidigare revisionsgranskning anser vi det angeläget att nämnden tar aktiv ställning i frågan om granskning av delegationsbeslut. I ljuset av detta ser vi positivt på att socialnämnden har för avsikt att utvärdera den nuvarande formen.

6. Identifierade förbättringsområden

Vi rekommenderar socialnämnden att

- ▶ Hitta former för kvalitetsgranskning av förhandsbedömningar. Detta gäller företrädesvis motiv i skyddsbedömningar och beslut som leder till att utredning inte inleds.
- ▶ Ge förvaltningen i uppdrag att revidera rutiner så att de inte uppmuntrar till standardformuleringar när det gäller bedömningar av den enskildes specifika situation och behov. Vidare rekommenderas att rutiner och andra centrala dokument ses igenom och uppdateras utifrån gällande rätt och rådande organisering.
- ▶ Ge förvaltningen i uppdrag att regelmässigt återrapporera beslut om förlängd utredningstid i barnavårdsärenden inklusive motivering. Vidare rekommenderar vi nämnden att stärka uppföljningen och rapporteringen avseende orosanmälningar.
- ▶ Analysera nämndens beslutsdelegation med utgångspunkt i förvaltningens nuvarande organisatoriska, bemanningsmässiga och kompetensmässiga förutsättningar och utmaningar.

Kävlinge den 9 november 2015

Erik Wesser
EY

⁸ Ett exempel är beslut om förlängd utredningstid. Enligt vad vi erfar från andra kommuner är det sällan dessa beslut har delegerats från nämnden. I de fall så har skett, så fattas beslut av enhetschef el högre upp i organisationen.

Källförteckning

Intervjuer:

Christin Johansson, förvaltningschef

Irene Carlsson, verksamhetschef IFO

Charlotte Sternskog, enhetschef barn/unga/familj

Vik. 1:a socialsekreterare, socialsekreterare i mottag, samordnare ensamkommande barn samt representanter för barn- och ungdomshandläggare

Ann-Sofie Turesson, ordförande socialnämnden

Anette Bååth, 1:e vice ordförande socialnämnden

Gunni Gustafsson-Nilsson, 2:e vice ordförande socialnämnden